Nro 14.

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 30. SIERPNIA 1796. R. WE WTOREK.

Z Wiednia 20 Sierpnia

O czynnościach woiennych we Włoszech, gazeta nasza następuiące zawiera uwiadomienie: „Doniosło się dawniey, że Hrabia *Wurmser* głowną armią za *Adygą* ściągnąć musiał. Nieprzyiaciel tym czasem zwrocił się ku gornym wąwozom między ieziorem *Garda* i prawym brzegiem *Adygi*. *Wumrser* więc dla uprzedzenia go, i dla złączenia się z korpusem *Quosdanowicha* z drugiey strony ieziora *Garda* cofaiącego się, widział się przymuszony z częścią swey armii w gorę *Adygi* także cofnąć się, a resztę woyska pod Generałem *Mezaros* nad rzeką *Brenta* rozstawił. Kwatera głowna Feldmarszałka *Wurmsera* iest w *Alla*, a Generała *Mezaros* w *Bassano*.

Z Paryża 12. Sierpnia.

Na sessyi wczorayszey, Rady 500. następne doniesienie od Dyrektoryatu przesłane, czytano.

„*Obywatele Prawodawcy!* Kuryer ktory tu wczoray wieczorem stanął przywiozł wiadomość, iż od 4. miesięcy zwyciezka armia Włoska, pierwszą klęskę odniosła. *Wurmser* z siłą daleką przewyższaiącą napadł na forpoczty nasze, i 2. armaty zabrawszy do cofnienia się przymusił. Generał *Buonaparte*, ktory to uwiadomienie nadesłał, doniosł razem, iż ściąga woyska, aby zaczepnie działaiąc na *Wurmsera* uderzyć. Jakoż z nowych rapportow okazuie się, iż 15. Thermidora (2. Sierpnia) iedna dywizya woysk naszych, mocną pozycyą Austryakow przy *Corona*, *Salo* i *Lonado* mężnie attakuiąc, mieysca te na powrot odebrała. Nieprzyiaciel do 2.000. w zabitych i ranionych liczy, i 600. ludzi w niewolą iest od nas zabranych. Przy *Castiglione* i *Montechiaro* d. 3. Sierpnia przyszło do bitwy daleko znacznieyszey i bardziey decyduiącey. Cesarscy całkowicie pobitemi zostali. Republikanie 2,000. nieprzyiacioł trupem położyli, 6,000. i 2. Generałow wzięli w niewolą, 30. zdobyli armat. — Tym sposobem armia Włoska, dla powetowania małych niepomyślności, w kilku dniach nowe zwycięztwa odniosła. — W opisaniu ktore Dyrektoryat Radzie Starszych przesłał, to się ieszcze znaydowało, że w dwoch tych bitwach strata Austryakow wynosi 4,000. ludzi w zabitych lub rannych, 7.800 żołnierzy i 2. Generałow w niewolą zabranych, 32. armat i 2. sztandary. — Rady obydwie po wysłuchaniu tych doniesień, dekretowały, iż Włoska armia nieprzestaie dobrze zasługiwać się oyczyznie. — O to są urzędowe rapporta ktore odebraliśmy.

Armia Włoska.

List Generała *Buonaparte* do Dyrektoryatu z głowney kwatery w *Brescia* 15. Thermidora (2. Sierpnia.)

Ponieśliśmy klęskę Obywatele Dyre-

ktorowie! ale zwycięztwo znowu nam sprzyiać zaczyna. Nieprzyiaciel napadł na nas niespodzianie, i zabrał *Salo* i *Corona*, my zaraz na wzaiem pobiliśmy go przy *Lonado*, a *Salo* na powrot odebraliśmy. Posyłam wam iednego z moich Adiutantow, aby ustnie szczeguły opowiedział. Jutro przeszlę rapport o wszystkim co się od 6. dni stało. Możecie bezpiecznie zaufać męstwu armii Włoskiey i naszemu stałemu przedsiewzięciu pokonania nieprzyiaciela. W tych trudnych i niebezpiecznych okolicznościach, miałem sposobność dziwienia się odwadze i zupełnemu poświęceniu się żołnierzy dla chwały narodowey.

List Kommissarzow Rządu *Garrau* i *Salicetti* przy armiach Włoskiey i *Alpow*, do Dyrektoryatu z *Medyolanu* 16. Thermidora (3. Sierpnia.)

Obywatele Dyrektorowie! W doniesieniu naszym wczorayszym wyraziliśmy, że nie z urzędownego rapportu, lecz od osob wiary godnych wiadomość mieliśmy, iż iedna dywizya woyska naszego w dniu 29. Lipca od kolumny nieprzyiacielskiey pospieszaiącey do *Brescia* przełamaną została, że 5. kompanii w tym mieście będących, po naydzielnieyszym oporze, cofnęły się do *Cassano*, rownie iak i batalion ieden stoiący między *Salo* i ieziorem *Garda*, nakoniec że mocny korpus Austryakow złamawszy także nasze stanowisko przy *Corona* powyżey *Adygi*, między tą rzeką i rzeczonym ieziorem postępował. Generał zaś *Buonaparte* opuściwszy *Werone* pościągał razem swe woyska. Pospieszyliśmy zaraz z doniesieniem wam tego, aby zle myślący zysk tymczasowy nieprzyiaciela nie wystawiali iako całkowite naszych pobicie. W tym momencie odbieramy urzędowny rapport Generała, ktory troskliwość naszą uspakaia, i nadzieie usprawiedliwia. Przesyłamy go wam przez nadzwyczaynego kuryera. Jeżeli szczęście na moment nie łaskawym się dla nas okazało, to teraz wszystkie rzeczy dzięki zwycięstwu odniesionemu przy *Lonado* i mocnym śrzodkom od Generała przedsiewziętym, inny obrot biorą. Uwiadomia on nas, że opuściwszy okolice z tey strony *Mincio*, wrzucił mocny garnizon do *Peschiera*, a połączywszy woyska przy *Lonado* i *Salo* uderzył na nieprzyiaciela, przy drugim tym mieyscu 2. sztandary i 2. armaty zabrał, a przy pierwszym 600. niewolnika, trupow zaś i ranionych do 2,000. Cesarscy liczą. W *Brescia* odzyskaliśmy na powrot magazyny nasze. Odwaga armii, ufność ktorą *Buonaparte* posiada, zdanie iego względem stanu rzeczy, wszelkie do troskliwości lub do obawy iakiey przyczyny odeymuią. Spuśćcie się na gorliwość naszą w dopomaganiu mu, iako też na dokładność i prawdę w doniesieniach tego wszystkiego co się przydarzyć może.

Pozdrowienie i Braterstwo.

Wypis z listu Generała *Buonaparte* z *Brescia* 17. Thermidora (4 Sierpnia.)

„Przesyłam ci przez umyślnego wiadomość, iż wczoray 3. Sierpnia przy *Lonado*, *Castiglione* i *Montechiaro* całkowicie Cesarskich zwyciężyliśmy. W 3. tych mieyscach zabrano 6,000. niewolnika, 2,000. położono trupem albo raniono, wzięliśmy także 2. Generałow i 30. armat. Przy *Salo* rownież nieprzyiaciel iest pobity, 600. mu ludzi w niewolą i 140 koni zabrano.„ Też samą wiadomość donosi Kommissarz *Garrau* z *Medyolanu*, ktorą tam Generał *Berthier* w mniemaniu, że obywatel *Garrau* iest ieszcze w *Livorno* do obywatela *Salicetti* przesłał. Do-

daie ieszcze *Berthier*, że nieprzyiaciel w całey pozycyi przełamany, będąc całkowicie pobitym spiesznie uciekać musi. — Kommissarz *Salicetti* pojechał przeszłey nocy do armii, *Garrau* zaś pozostał w *Medyolanie*, dla przyspieszenia marszu nadciągaiących posiłkow, dla urządzeń woyskowych co się tycze stanowiska armii i wybierania kontrybucyi. — Woysko nasze po strasznym bombardowaniu zdobyć miało *Mantue*, a Cytadella iest ieszcze blokowaną. *Buonaparte* czyni przygotowania do wkroczenia w *Tyrol* (o wzięciu *Mantui* niemasz iednak żadnego urzędownego doniesienia.)

Armia Renu i Mozelli.

Ostatnie rapporta Generała *Moreau* d. 3. Sierpnia są z *Gemünd* i *Aalen*, z pierwszego mieysca pisze, iż środek armii pod Generałem *S. Cyr*, gdzie tylko napotkał nieprzyiaciela, wszędzie go odpędził. Wczoray wieczor przednia straż lewego skrzydła uderzyła na korpus Austryakow i znaywiększą go żywością odegnała. Cesarscy cofnęli się do *Aalen* zabraliśmy im do 300 niewolnika z 6. officerami. Osmy regiment strzelcow, ktory dla rozpoznawania do *Ellwangen* był posłany, zdobył tam 50 wozow z rożnemi szpitalowemi rekwizytami. Z *Aalen* zaś donosi: W tym momencie odbieram od Generała *S. Cyr* uwiadomienie, iż po mocnym nieprzyiaciela oporze, wszedł do *Heidenheim* i wziął stanowisko nad rzeką *Brenz*. Austryacy cofaią się pomiędzy *Donauwerth* i *Nördlingen*. Korpus Generała *Ferino* przypiera prawym skrzydłem do *Bodensee*, lewym zaś do *Dunaiu* w tyle *Federsee*. zakryciem mu, ażeby do *Ulm* postępował. Dawno iuż chciałem was uwiadomić, iż iesteśmy w połączeniu z armią *Sambry* i *Mozy*. Adiutant moy *Baudot* powrocił, zostawał on nieraz w niebezpieczeństwie dostania się w niewolą. W *Heilbronn* na dach się schronił przed nieprzyiacielem, ktory go w tymże samym domu szukał. Zastał on Generała *Jourdana* w *Schweinfurth*. — Z innych doniesień mamy wiadomość, że woyska nasze do *Ulm* weszły, i znaczne tam magazyny zabrały.

Armia Sambry i Mozy.

Generał *Kleber* donosi z *Klostertaras* d. 3 Sierpnia, że dla słabości Generała *Jourdana* obiął tymczasowie kommendę, Generał *Lefevre* d. 2. t. m. wziął przez kapitulacyą *Königshofen*, gdzie wiele zdobyczy zabrano. Mieysce to iest obronne i służyć będzie wygodnie do składu rożnych potrzeb dla lewego skrzydła. Przez *Heilbronn* zostaiemy teraz w złączeniu z armią *Renu* i *Mozelli*, ku ktorey część woyska poszła. — W *Würzburgu* i dwoch składach, ktore w odległości dwoch godzin od miasta tego założone były, znaleźliśmy stosownie do przesłanego opisu od Generała *Ernouf* 308. armat, między ktoremi 239. iest spiżowych, a 69 żelaznych, 125,124. kul, 7,003. bomb, 1,224,523 ładunkow, 72,200 funtow prochu, 7,685. bagnetow, 5,798. karabinow, 4,526. par pistoletow, 582,298 skałek, i t. d.

Mowa, miana na marsowym polu przez obywatela Carnot, *Prezydenta Dyrektoryatu wykonawczego, pod czas święta wolnosci na d 14. Lipca 4. roku Rzpltey.*

„Francuzi! Jak godne naszey pamięci zdarzenia wystawia nam na widok ninieysza uroczystość! Jak sławne nam epochy przypomina! Obchodzim dziś razem dzień narodzin wolności i zbawienia od wszelkich tyraństw. Z iakim uczuciem zwracamy oczy nasze na rozmaite rewo-

łucyi sceny; każda z nich rysuie w duchu naszym, albo nader okropnych, lub też wielkomyślnych czynności obrazy! O żywa pamięci 14. Lipca! ktora nam przywodzisz na widok czasy, przyczyny ciebie nam wydarzaiące, i okrutne uciśnienia ludu. W dniu tym obaloną została do szczętu *Bastylia*, i rozgę despotyzmu skruszono.

Ktoż iest w stanie, odmalować postać rzeczy tak wielkiey; zapał gorliwości, tę radość wolnych obywatelow, te wzaiemne powinszowania i uściski rąk, ktore iarzmo niewoli zrzuciły.

„Ale iak często smutne bywa niedoświadczenie ludu, ktory z więzow niewoli powstaie! Jak szkodliwe bywa zaufanie tkliwego i wspaniałomyślnego narodu! Zniosłszy śmiało władzę krolewską i tron narzędziami śmierci otoczony obaliwszy, przyszłego szczęścia zaczął kosztować owoce, lecz co mowię, wszak nowe zdarzenia iuż oczy nasze przerażaią, iuż znowu zaczynaią się dni nieszczęścia i smutku. Nowy despotyzm płodzi okrutny zgiełk fakcyi; władza nad ludem przychodzi w zakłocenie; ręka ręce wydziera na wzaiem berło; iedna drugą niszczy, i znowu dzwiga; lud w nowe spętany więzy; owa poczwara (*Robertspierre*), ktora za swego miał zbawcę wtrąciła ie na niego; lud ten mowię staie się ofiarą pychy taiemnych mordercow, ktorzy powierzchownie naypierwszemi iego obrońcami głosili się.

Nadmiar uciemiężenia przynosi nakoniec zgubę zbrodni; ciemnota spada z oczow, a lud zdumiały sprawiedliwym unosi się sam nad sobą gniewem, że podłemu i dumnemu intrygantowi pozwolił się uwodzić. Tyran ten pada, i iest ostatni. Dniu 27. Lipca tobie ta sława była przeznaczona! O dni 14. Lipca, 27. Lipca, 10. Sierpnia pamięć wasza wiecznie ożywiać się będzie w sercach wolnych mężow! Narodzie Francuzki, święto dzisieysze iest to dzień twego tryumfu. Umysł twoy nieustraszony, twoia stałość w tak wielu nieszczęściach, o ktore cię błąd, żądza panowania i zemsty prywatne przyprawiły, utwierdziły nakoniec wolność na niewzruszoney zasadzie republikanckiey konstytucyi. Daremnie rożne fakcye wynaydowały sobie inne ścieszki, moc narodowa wszędzie ie pokonała. Niech chęć panowania przywdzieie na się płaszczyk popularności, aby łatwowiernych ludzi zwodzić mogła, nadzieia iey prożna iest. Codziennie widać Francuzow wyprzysięgaiących się swoich błędow; czuią nakoniec moc nieuchronney potrzeby, aby się na wzaiem kochali; aby sobie przebaczali; aby poddawali się konstytucyi, ktora iedynym iest śrzodkiem zbawienia. Wolność ktorey Francuz dla siebie żąda, nie iest owym straszydłem, pożeraiącym krew ludzką; wolność raczey ktorey się poświęcamy, od wszystkich przyiacioł ludzkości kochaną być powinna. Jest ona corką natury, rownym z nią bieży torem; iest matką pięknych skłonności, i nayświetnieyszych cnot. Przedziwne tey wolności zarysy, głęboko natura w sercu każdego zaraz przy powzięciu się iestestwa iego wypiętnowała. O wolności zdaie się, iak gdybyśmy z twych własnych ust to słyszeli. —

„Francuzi, ieżeli godni iesteśmy zachować dla siebie dar ten niebios, tę wolność, ktorą nam konstytucya zabezpiecza, i niezliczone zwycięstwa naszych armiow zaręczaią; wolność, ktorey uroczystość dzisiay obchodziemy; Pomnażaymy świetności tych dni uroczystych, niech radość braterska zaymuie wszystkie czucia serc naszych; wolność niech będzie iedynym ich

przedmiotem. W obchodzeniu tych świąt niech naypięknieysze iey obrazy będą wyſtawiane; przepisy iey i dary niech będą wysławiane w republikanckich hymnach; ſtańmy około iey ołtarza, i wykonaymy przysięgę pełnienia cnot, do ktorey nas ona pociąga; te zaś cnoty niech będą pierwszym darem, ktory oyczyźnie w ofierze przyniesiemy.

Donieśliśmy dawniey, że *Liceum* sztuk wyzwolonych, miało obchodzić uroczyſtość na pamiątkę sławnego *Lavoisier* ściętego za czasow *Robertspiera* co też na dniu 3cim Sierpnia dopełnionym było. Ob. *Fourcroy* z Rady 500 czytał na tym obchodzie opis życia i dzieł tego uczonego męża, treść tego opisu ieſt ta: *Lavoisier* urodził się w *Paryżu* 16 Sier. R. 1743. W 23 roku swego wieku, wydał pismo względem iak naylepszego sposobu oświecenia wielkich miaſt, ktoremu Akademia umieiętności pierwszeńſtwo do nadgrody przyznała, a w 25 roku obrany zoſtał członkiem tego zgromadzenia. — Poświęcił swoy czas, i maiątek dla wydoskonalenia Chimii: widziano czętokroć w iego *Laboratorium* zgromadzonych razem naysławnieyszych i nayoświeceńszych ludzi w Europie, co do umieiętności fizycznych i matematycznych, z czego ten wypadek pamiętny dla nauk wyniknął, iż Fizycy przeięli sposob tłomaczenia się Geometrow, w poſtępowaniu zawsze od rzeczy wiadomych ſtwierdzonych doświadczeniem szli do tych, ktore ieszcze nie są znane, i przyzwyczaili się do iak nayweiększey dokładności. Rzadkim zdarzeniem, ale okazuiącym iak umieiętności, kiedy się ich kto porządnie uczy, rozprzestrzeniaią poięcie, i iedne pociągaią drugie za sobą, połączył *Lavoisier* do dobrowolnych swoich zatrudnień, rożne urzędy publiczne, w ktorych się rownież sposobnym okazał. — Do tych rzadkich talentow łączył ieszcze w swey osobie przymioty nayczulsze duszy. Wspierał potaiemnie znaczną nieszczęśliwych liczbę. Dopomagał radami i pieniędzmi młodzieży bez maiątku będącey, a ktora się naukom poświęcała. Skromny i iednoſtayny w swoich obyczaiach, pomiarkowany i roſtropny w namiętnościach, był dobrym przyiacielem, przywiązanym krewnym i przykładnym małżonkiem. Smierć iego ieſt iednym z wyſtępkow ſtraszney tyranii *Roberspiera* i iego okrutnych ſtronnikow.

Z Leydy 15 Sierpnia.

Obywatel *Noel* Miniſter Rzpltey Francuzkiey w *Hadze*, podał rządowi naszemu notę naſtępuiącą.

„*Miniſter Pełnomocny Rzepltey Francuzkiey przy Rzepltey Batawſkiey do Zgromadzenia Narodowego reprezentuiącego lud Batawow.*

Obywatele Reprezentanci!

Niżey podpisany ma honor przełożyć wam, iż radby iak nayczęściey uwiadomić was publicznie o odbieranych codziennie dowodach prawdziwego przywiązania *Dyrektoryatu Wykonawczego* do zgromadzenia waszego i narodu, ktory reprezentuiecie. Przywiązanie to ieſt nieograniczone, ſkutki iego nie kończą się na śrzodkach całey Europie wiadomych, i na tych, ktore mniey będąc iawnemi ale nie mniey potrzebnemi, deputacyi waszey interessow zagranicznych są znaiome. — Rząd Francuzki w zachowaniu swych związkow z Rzplitą *Batawſką* ſtałe trzyma się tey maxymy „*że wszyſtko co się zrobiło za nic poczytać należy, poki ieszcze co do zrobienia zoſtaie.*„ W czasie, kiedy przez naygłębsze kombinacye kierował zeszłey

zimy losem woyny i w oddaleniu od ziemi waszey plac boiu wytykał, nie omieszkał razem zaspakaiać naymnieysze wasze obawy i potężne iego interessowanie się odegnało ową łudzącą kontrrewolucyi marę, uporczywie do drzwi waszych wdzieraiącą się, i oczy wasze rażącą. Dziś, nayżywszym iego staraniem iest, zapewnić exystencyą polityczną *Batawow*, i postawić ich między mocarstwami w rzędzie iaki im przystoi. Ustanowienie iak nayprędsze stałego rządu, przybliży tę pożądaną porę. Czas iest spoić węzłem stałym i mocnym ten pęk zle związany, bliski rozerwania się. Niezawodnieby to nastąpiło, gdyby obywatel patrząc z umileniem na miasto swe lub prowincyą swoią iako na oyczyznę, wspolną matkę oyczyznę uważał iako macochę i wzdrygał się oddawać iey hołd przywiązania i posłuszeństwa. — „ Czas iest (są wyrazy Dyrektoryatu wy„ konawczego) dla interessu Rzpltey *Ba„ tawskiey* i dla zawartego z nami aliansu, „ ażeby w niey nowy rzeczy porządek, „ od wszystkich przyiacioł wolności ocze„ kiwany, był ustanowiony, i żeby wszy„ stkie przeszkody upadły przed Konsty„ tucyą obalaiącą *Federalizm* i *Arystokra„ cyą*. Stosownie do związkow naszych „ z ludem *Batawow* przykładać się będzie„ my do ugruntowania niepodległości ie„ go przyśpieszaiąc koniec rewolucyi. „ Uskutecznisz zamiary nasze *Obywatelu „ Ministrze*, kiedy wszelkich sposobow „ stale i gorliwie w tymże celu używać „ będziesz. „

Zdanie to *Dyrektoryatu wykonawczego* łatwo przez przykłady, z dzieiow kraiu tego wyięte, a nawet z tego co dziś w nim widziemy, a co bolesno iest wspomnieć, może bydź dowiedzione. Zbior nieforemny wielu *władz partykularnych*, nie może stanowić prawdziwey *władzy Narodowey*. Wszyscy więc obywatele kochaiący wolność mogą bydź pewni, że rząd Francuzki zachęca i wspiera ich usiłowania. Uważać będzie Rzpltą *Batawow* iako nową alliantkę, kiedy ią zobaczy konstytucyinie usadowioną na niewzruszonym fundamencie *iedności* i *nierozdzielności*. Z większą ią natenczas ufnością wskaże przyiaciołom swym i nieprzyiaciołom, a nadewszystko chytrym Anglikom. Oni to są, z ktoremi wkrotce walczyć będzie trzeba. Oni, ktorzy nieszczęścia Europy pomiędzy swe zyski handlowe z zimną krwią liczą, ktorzy od lat czterech z Austryą przeciw nam frymarczą i nie naszą lecz swoią gotuią zgubę. Od dnia dzisieyszego *Obywatele Reprezentanci* zaczniycie obracać wniwecz kombinacye podłey ich polityki, stanowiąc konstytucyą ułatwiaiącą użycie sił waszych narodowych, na mieysce *Federalney Anarchii* osłabiaiącey ie przez ich rozerwanie, na mieysce rządu tego pełnego wad, i ktorego wam naynieubłagańsi chyba nieprzyiaciele wasi w swey ku wam nienawiści życzyćby mogli. Zdrowie i Braterstwo.

(Podpisano) *Noel.*

Czynności Woienne w Niemczech.

Z Frankfurtu 13 Sierpnia.

Wypłata Kontrybucyi idzie dotychczas oporem. Magistrat wszelkich używa sposobow do zebrania pieniędzy i zachęca obywatelow do dobrowolnych ofiar. Dziewiąty cyrkuł miasta wydał w tey mierze proklamacyą, ktorey treść iest: „Niebezpieczeństwo miasta naszego iest wielkie, nieszczęście nieuchronne, ieżeli nie dozna iak nayprędszey pomocy. Komukolwiek pomyślność oyczyzny, dobre mienie familii i szczęście własnych dzieci oboiętnym nie iest, nie może zostać nieczułym

na zniszczenie miaſtu grożące i uczyni wszyſtko z swey ſtrony dla ratowania go. Tak ieſt, ratuycie go zacni wspołobywatele! Niech każdy pieniądze, ktorych sam nieodbicie nie potrzebuie, iako pożyczkę przynosi. Jeżeli zniesiona przez was summa wyſtarczy, to mieć będziecie spokoyne to przekonanie żeście ratowali oyczyſte miaſto, wspołziomkow i siebie, a ieżeli nie będzie doſtateczna, ta przynaymniey dla was zoſtanie pociecha, żeście wszyſtko co mogli to czynili. Niech nikt nie ma tego zdania, iż ilość szczupła, ktorą dać ieſt w ſtanie, dopomodz ogułowi nie może, a tym bardziey, niech nie będzie takim egoiſtą, aby się umyślnie do dobra powszechnego przyłożyć nie chciał: niech raczey każdy myśli, iż w powszechney biedzie, to co teraz zatrzymuie, gwałtem zabranym bydź może. Każdy potrzebę publiczną uważać powinien, iak gdyby iego osobę dotykała i swoim tylko maiątkiem mogł ią odwrocić. Im śpiesznieу to zrobi, tym rychley poratuie miaſto, i będzie się mogł spodziewać, iż tym prędzey do dawnego zarobku i dobrego mienia powroci. &c. &c.

Z Cassel 14. Sierpnia.

Cała siła zbroyna *Heſka* odebrała rozkaz, bydź w pogotowiu do marszu. Milicya ćwiczoną ieſt nieuſtannie w obrotach woiennych. — Przyczyna zaś tego wcale niewiadoma. — Nasz miniſter ſtanu Baron *Waitz v. Eichen* i Francuzki Poseł Obywatel *Rivals*, o ktorym mowiono, iż miał do *Würzburga* iechać przybyli d. 10. t. m. do *Frankfurtu*. D. 11. byli u Francuzkiego Generała *Marceau* w zamku *Biberich*. Wkrotce tu są spodziewani, mowią iednak, iż za dni kilka znowu do *Frankfurtu* powrocą. Podroże te maią mieć wcelu zawarcie zawieszenia broni między Rzpltą Francuzką i cyrkułem wyższego *Renu*, a ktore iuż bliſkie ieſt ukończenia. Ma być oprocz tego w *Frankfurcie* osobny wcale kongres, na ktory ambassador Francuzki z *Bazylei Barthelemy* w 8miu dniach ieſt spodziewany.

Z Frankfurtu 16. Sierpnia.

Od *Moguncyi* słyszemy codzień ſtrzelanie z armat. Cesarscy przeszkadzaią Francuzom sypania bateryi. Forteca ta całkiem iuż ieſt opasaną. Przeciw *Manheimowi* żadnych ieszcze nieprzedsiewzięto krokow. — Dla armii *Sambry* i *Mozy* sporządzony ballon w *Meudon*, sprowadzony w te ſtrony zoſtał: ma on w przody bydź użytym dla uważania wewnętrza *Moguncyi*.

Z Grafenwehrt (w wyższym Palatynacie) 17. Sierpnia.

Teatr woyny zbliża się do nas, gory nawet zasłonić nas niemogą, i te ſtrony dawniey ciche i szczęśliwe, dziś ſkutki woyny opłakuią. Poſtrach poprzedza Francuzow, okolice tuteysze i *Norymbergi*, od mieszkańcow popuszczane zoſtały. Męszczyzni i kobiety z czym tylko mogą do lasow się chronią. Wczoray pierwszy raz huk dział słyszeliśmy. O 9tey z rana Francuzi zbliżyli się do *Sulzbach*, gdzie ieszcze Cesarscy ſtali. Republikanie z trzech ſtron razem posuwali się, zaczęto zaraz mocno ſtrzelać. Niemcy ſtoią na *Annaberg* i *Galgenberg* w tyle *Sulzbach* na drodze ku *Amberg*. Dziś ieszcze ogień z armat nieuſtaie.

Z Bambergu 17. Sierpnia.

Rozpisana kontrybucya od Francuzow na całe nasze Xięſtwo ieſt naſtępuiąca: 4. milliony liwrow w pieniądzach, 100,000. koszul, 100,000. par trzewikow, 10,000. par butow, 50,000. par kamaszow, 400. koni, co wszyſtko w iak nayprętszym czasie uzupełnione bydź powinno. Dla przyspieszenia tego, wzięli

Francuzi w zakład 20. osob z rozmaitego stanu.

Z Erlangen 18. Sierpnia.

Na miasto *Norymbergę* następuiącą Francuzi kontrybucyą nałożyli: zapłaci 2,500,000. liwrow, z ktorych $\frac{1}{4}$ do dnia 23. Sierpnia, a $\frac{3}{4}$ do dnia 2. Września złożoną będzie, procz tego da 300. koni, 5,000 par butow, 10,000. par trzewikow, 10,000 koszul, 50,000. płociennych kamaszow, a to wszystko do 27 Września ma bydz dostawione.

Z Kirchenlaibach 18 Sierp: o 7mey w wiecz.

Wczoray znowu szczęście nieodmiennym się okazało w sprzyianiu Francuzom. Cesarscy się do *Hambach* cofnęli, kanonada trwa ieszcze nieustannie.

Wypis listu z Amberg 18. Sierpnia.

Cesarscy się w naszą strone przenieśli, i w tey pozycyi, ktora im wiele pożytkow zdaie się upewniać, na nieprzyiaciela czekaią.

Z Frankfurtu 18 Sierpnia.

Wiadomość o zwycięstwie odniesionym przez Generała *Jourdana* i o zabraniu Austryakom 45. armat między *Ratyzboną* i *Norymbergiem* niepotwierdziła się. Gdyż nie *Jourdan* ale *Moreau* poraził armią Arcy-Xięcia *Karola*, co dowodzi list następuiący Generała *Ernouf* z kwatery głowney w *Hersbruck* (w kraiu *Norymberskim*) pod datą 15. t. m. „Wczoray następuiącą wzięliśmy pozycyą. Lewe skrzydło przy *Pegnitz*, środek przy *Hersbruck* a prawe skrzydło stoi przy *Altorf.* W tym momencie przybiegł kuryer do Generała *Jourdana* od Generała *Moreau* z wiadomością, że d. 13. t. m. armią Arcy-Xcia *Karola* zupełnie poraził i przymusił do ustąpienia z *Donauwerth*. Generał *Ferino*, ktory nad prawym brzegiem *Dunaiu* postępuie, wielkie także odniosł korzyści i 40. armat zdobył. — Generał Adiutant *Dauttanne* ogłosił w tuteyszych gazetach, że list mniemany *Jourdana* do niego, iest fałszywym i przeciwi się skromności tego Generała.

Z Norymbergi 19. Sierpnia.

„List Generała *Ernauf* szefa generalnego sztabu armii *Sambry* i *Mozy* do deputowanych cyrkułu *Frankonii* d. 11. Sierpnia „Generał kommenderuiący *Jourdan* bardzo zadziwiony został, iż WPanowie umowę między wami i mną zawartą, przez druk podaliście do wiadomości publiczney, wprzody ieszcze niżelim mogł ią podać iemu i kommissarzom rządu do potwierdzenia. Wolą więc iest iego, aby ten układ żadney wagi nie miał. Będziecie się przeto WPanowie starali o ninieyszym moim liście tak uwiadomić wszystkich, ile z potrzeby wypada, aby mieszkańcy cyrkułu *Frankonii* nie dziwili się, że punkta wzmiankowaney umowy zachowywane nie będą.

Z Bareuth 20. Sierpnia.

Posłaniec umyślny przywiozł nam dziś o 2giey po południu list z *Kirchenleibach* pisany, w ktorym donoszą, iż nawet *Amberg* iest już w rękach Francuzow. Uciekanie mieszkańcow osobliwie kobiet wcale się nie kończy. Przy *Wilseck* i *Schlicht* stoi republikanow kommenda. — Drugi posłaniec uwiadomia, że Francuzi wchodząc do *Ambergu*, przymusili Cesarskich nieustannym z dział strzelaniem do cofnienia się mil trzy; Prędkość z iaką Francuzi attakuią iest nie do poięcia. Ostatnie ich forpoczty stoią od naszey strony w *Schönbrun* dwie mile w tyle *Blauensüusack*. Ztamtąd idzie iedna kolumna do Czech a inne za Austryakami postępuią.

№ 14

DODATEK DO GAZETY WARSZAWSKIEY

Z WARSZAWY DNIA 30. SIERPNIA R. 1796. WE WTOREK.

Z Krakowa 24. Sierpnia.

Dnia wczorayszego wyiechał ztąd przy takiey samey paradzie, z iaką wieżdzał, przy odgłosie dzwonow i huku armat, pełnomocny hołdowniczy nadworny J. C. M. Kommissarz Xże *Auersperg* do *Wiednia* nazad. JP. Lichocki Prezydent miasta Krakowa pożegnał go mową łacińską. W niedzielę w wieczor d. 21. t. m. przed iego wyiazdem dał Magistrat Krakowski kosztem miasta dla niego, przy sutey illuminacyi i wyborney muzyce w sukiennicach wielki bal, ktory on sam raczył swoią osobą zaszczycić, i JP. Lichocki prezydent miasta Krakowa, otworzył bal pierwszym tańcem z Xiężną JMcią żoną iego. Kompania była bardzo liczna i bawili się aż do rana.

Z Paryża 12. Sierpnia.

Z Xięciem Wirtemberskim pokoy już zawarty został. Na sessyi d. 9. t. m. uwiadomił o tym Dyrektoryat, Radę 500. i sam traktat przysłał; lecz ten odesłany został dla roztrząśnienia do kommissi, ktora w tey mierze ma rapport uczynić. — D. 8. t. m. przybył tu Baron *Reizenstein* iako Poseł Margrafa Badeńskiego z prozbą o pokoy. — P. *Rehhausen* iuż wyiechał. Baron *de Stael* iest ieszcze tutay, lecz się także wdrogę wybiera.

Podczas pierwszey audyencyi, ktorą Poseł Genueński *Spinola* miał u Dyrektoryatu, w mowie swoiey oświadczył osobiste przywiązanie do prawideł rządu Francuzkiego, i dawne szczere życzenie, aby one narod pomimo swych nieprzyiacioł utrzymał. Doodać muszę (rzekł potym) dla honoru moiey oyczyzny, iż nie zważaiąc na niebezpieczeństwo, ktore iey z wszech stron zagrażały, dała wielki dowod swoiey stałości, i przykład przywiązania ku swoiey przyiaciołce. Okoliczności te nie poydą w zapomnienie w dzieiach wieku naszego. Rząd Francuzki cieszył się z tego bardzo, a ia nieraz używany byłem za tłomacza ukontentowania, i przyiaźni iego dla mego rządu. — Prezydent Dyrektoryatu tak na to odpowiedział. — Dyrektoryat wykonawczy powodowany duchem ludu Francuzkiego, żąda wprawdzie mieć wszystkich sąsiadow za przyiacioł, lecz się też żadnego nieprzyiaciela nie obawia. Jeżeli iako niewątpiemy, chęci Rzplitey Genueńskiey obiawione nam teraz są szczeremi, to może śmiało zaufać przyiaźni rządu Francuzkiego, ktory mocny przez potęgę narodu, i prowadzony iego wolą, wiernym zawsze będzie, i gotowym do przysługiwania się swoim przyiaciołom, tak iak potrafi przymusić do milczenia słabego nieprzyiaciela i usiłowania naystrasznieyszych połączonych przeciw niemu mocarstw wniwecz obrocić, i zniewolić wszystkich do poważania Rze-

czypospolitey Francuzkiey. — Francya i Rząd iey w cale się woyny nie obawia, możesz to *Genui*, a nawet całey opowie dzieć Europie. Kochamy pokoy choć przywiązanie do oyczyzny zaręcza naszym republikanckim żołnierzom pełne chwały zwycięztwa. Gdyby chęci nasze dopełnione były, iużby teraz Europa w pokoiu doznawała pociechy, zamiast nieszczęść woyny, ktore tylko nieprzyiaciołom naszym iest winna. Ci w iey w zamieszaniu, sami siebie w przepaść pogrąża, ktorą dla nas kopali. Dyrektoryat wykonawczy widzi z prawdziwą radością, iż rząd Genueński wybrał na swego pełnomocnika do Rzpltey Fran: takiego obywatela, ktory sobie sławe przyiaciela ludzi wolności i republikanckich Francuzow ziednał.

Z Sztokolmu 12. Sierpnia.

Dziś po południu Krol z Xciem Regentem wsiedli na okręt *Serafin* zwany, i wśrzod radosnych okrzykow przytomnego ludu puścili się w drogę do *Abo*. Baron *Schwerin* poiechał niedawno do *Peterzburga*, dla uwiadomienia dworu Rossyiskiego stosownie do dawnego zwyczaiu, o przybyciu Krola do *Finlandyi* i dla oświadczenia Imperatorowey, że ią Krol w stolicy iey odwiedzi.

Z Amszterdamu 16. Sierpnia.

Rząd Portugalski włożył był *Ambargo* na wszystkie Hollenderskie okręty w portach swych znayduiące się, lecz w tych dniach odebraliśmy wiadomość od rezyduiącego tu konsula Portugalskiego, że wydane względem tego od rządu urządzenie, iuż iest cofnięte, i że związki handlowe między obydwoma narodami tak iak dawniey trwać daley maią.

Od granic Włoskich 10. Sierpnia.

Piszą z *Bergamo* d. 6. t. m. iż bitwy, ktore między Cesarskiemi i Francuzami zaszły wiele bardzo krwi kosztowały, republikanie wielką liczbę niewolnikow zabrali. W *Breścia* tak umocnili zamek i rozstawili działa, że do wszystkich 5ciu bram miasta strzelać mogą. — Onegday *Buonaparte* miał swą głowną kwaterę w *Bagnola*, pułtory mile od *Breścia* ku *Cremonie*. Obydwie armie potykały się znowu (d. 6. Sierpnia) w tyle *Castiglione* i *Ghidizzolo* tudzież przy *Valledgio* na lewym brzegu *Mincio*. Austryacy bronić chcieli Francuzom przeprawy, byli iednak odpędzeni. — Listy z *Medyolanu* d. 8. Sierpnia pisane zawieraią w sobie to: Do szczegułow bitwy d. 5. t. m. przez Republikanow wygraney dodaią, że Cesarscy chcieli ich dnia tego attakować, lecz przez Francuzow uprzedzonemi byli. *Wurmser* osobiście w tey akcyi z głownym korpusem znaydował się. Mamy teraz niektore wiadomości i od lewego skrzydła armii Austryackiey stoiącego w okolicach *Bassano* nad rzeką *Brenta*, było one d. 6. t. m. pobite, i utraciło wiele ludzi tak zabitych iak w niewolą zabranych, iako też znaczną wielość ammunicyi i bagażow. Doniesienia ktore o zwycięstwach odniesionych d. 3. i 5. odebraliśmy, powrociły spokoyność miastu naszemu. Aresztowano niektore osoby chcące pospolstwo do zamięszania podniecać. Dziś się dowiaduiemy, iż *Buonaparte* przedsięwziął za Austryakami iść do *Tyrolu*. *Mantua* blokowaną tylko będzie przez korpus republikanow dosyć mocny do wstrzymywania wycieczek garnizonu.

Z Liworno donoszą, iż tam Francuzi uzbroili *Tartane* w sposob iż z niey mogą rozpalonemi kulami strzelać, a to dla odpędzenia Angielskich statkow gdyby się do brzegu zbliżać ośmieliły. —

Z *Rzymu* d. 29. Lipca piszą: Stanął tu obywatel *Cacault* Agent Rzeczypospolitey Francuzkiey; a potym 4. artystow Francuzkich przybyło, oczekuią iescze na trzech innych, ktorzy stosownie do warunkow zawieszenia broni, naywybornieysze dzieła malarstwa i rzeźby maią wybrać i odesłać do swego kraiu. Obywatel *Miot* Poseł Republikancki przy dworze Toskańskim odebrawszy i oddawszy wszystkim Kardynałom wizyty, d. 28. pożegnał się z Papieżem i do *Florencyi* powrocił. — W nocy między 28 i 29 Lipca przewieziono z mennicy do *Jmola* 1,100,000. skudow, ktore tam od Francuzkich Kommissarzy jako część kontrybucyi odebrane będą.

Z Hagi 9 Sierpnia.

Flotta nasza powrociła do *Texel*. Flotta Angielsko-Rossyiska krąży przy brzegach naszych. W tych dniach Konwencya narodowa uchwaliła względem obrządkow religii w kraiu naszym, co następuie: 1. Żaden panuiący kościoł, a tym bardziey szczegolnemi przywileiami nadany, w Prowincyach ziednoczonych Hollenderskich cierpiany nie będzie. 2. Wszystkie rezolucye z uciemiężeniem Dyssydentow od przeszłych generalnych Stanow wydane, kassuią się i znoszą. 3. Duchowieństwo rożniącego siebie ubioru i ceremonii nigdzie procz w kościele nosić i używać nie będzie. Dzwonienie także na nabożeństwo odtąd ustanie. 4. Ma być wyznaczona Kommissya iuż to do roztrząśnienia iak można nayprędzey wszelkich pretensyi od panuiącego dotąd kościoła pozostałych, iuż do doyścia Funduszow, iuż nakoniec do ułożenia proiektu względem opłaty nauczycielow i urzędnikow. 5. Po wszystkich okolicach Niderlandu ma być rozesłany list okolny, z upomnieniem, aby wszelkie osobiste uciemiężenia Dyssydentow odtąd ustały. &c. — Zydzi w memoryale podanym do Konwencyi, dziękuią iey za dobroczynną starannośc, ktorą ich ze stanu uciemiężenia wydobyć i obszernieyszą wolnością nadać usiłuią.

Die dritte Ziehung der Königl: Preussisch: Dritten Zahlen Lotterie, zum Besten der Invaliden, Witwen, Versorgungs, Schulen, und Armen-Anstalten, ist geschehn in Warschau in Gegenwart der Königl: General Lotterie Administrations Comissarien. Montag den 29ten August 1796 früh um 9 Uhr Herausgezogene Nummern, sind:

76. 71. 62. 17. 88.

Die 4te Ziehung ist auf Donnerstag den 8 Septembr 1796 früh um 9 uhr festgesetzt.

Die Einsätze werden bei allen in Warschau und Prag angestellten Lotterie Einnehmern bis Dinstag d. 6ten Sept: Morgens, im Haupt Einnahme Comptoir zu

Trzecie ciągnienie Krola JMci Pruskiego trzeciey Lotteryi Liczbowey, na rzecz Inwalidow, Wdow, i Szkoł, tudzież na wsparcie Szpitalow urządzone, działo się w Warszawie, w przytomności Kommissarzow Generalney Administracyi Loteryi Krolewskiey w Poniedziałek dnia 29 Augusta 1796 rano o godzinie 9tey wyciągnięte Numera, są:

76. 71. 62. 17. 88.

Czwarte ciągnienie będzie we Czwartek 8 Septembra 1796 rano o godzinie 9.

Stawki u wszystkich Kollektorow, w Warszawie i na Pradze tylko do Wtorku 6. Września rano, a w Kantorze Generalnym w Warszawie, aż do wieczora przed ciągnieniem przyiętemi będą.

Warschau aber bis Abends vor der Ziehung angenommen.

Die 5te Ziehung bleibt auf den 19ten September a. c.

In den Königl: Haupt Einnahme Comptoir zu Warschau ſind auch Loose zur Königl: Berliner Classen Lotterie zu haben.

Warschau den 29 Auguſt 1796.

Königl: Preuss: Dritte Lotterie Direction.

Piąte ciągnienie będzie dnia 19 Septembra.

W Krolewſkim Kantorze Generalnym w Warszawie; można też doſtać Losow na Krolewſką Berlińſką Lotteryą Klassową.

w Warszawie 29go Auguſta 1796.

Krola Jmci Pruſkiego 3cia Dyrekcya Loteryi.

Liſt Gończy.

Szlachta z *Swiðrow* Antoni, i z *Kurkowa* Synowiec iego Franciszek *Dzięgielowscy* w dniu 31 Lipca zaboyſtwa dopuściwszy się wnet po popełnionym uczynku przed aresztowaniem uciekli wraz z ſioſtrą pierwszego Maryanną *Zakrzewſką* uczeſtniczką wyſtępku.

1. *Franciszek*, iak powiadaią, ma bliſko 60 lat, wzroſt śrzedni i mocny, twarz okrągłą gładką brunatną, licow czerwonych, w tyle głowy ma czarne włosy obcięte, a w przodku ieſt łysy, ma duże czarne oczy, ktorych gałki (poczym go naylepiey można poznać) błyszczą się ogniem czerwonym, brwi żołte i wąsy, brodę ogoloną czarną; zwyczaynie nosił modry polſki żupan, pas z płotna czerwonego i modro drukowany, czapkę z sukna granatowego konfederatka, z czarną wąſką bramką i bosy.

2. Antoni *Dzięgiolewſki* ma bydź trochę większy i mocnieyszy niż Franciszek, ma bliſko 30. lat, gęſte czarne w koło głowy obcięte w przod w oczy wiszące włosy, czarne brwi, oczy duże niebieſkie zdrowe, okrągłą pełną głatką twarz brunatną z czerwonemi licami, wąsy żołte, czarną ſtrzyżoną brodę; ubior iego zwyczayny miał być, suknia polſka z sukna czarnego, lichą czapkę czarną barankową, zawsze chodząc boso.

3. Maryanna *Zakrzewſka*, z oyca *Dzięgielewſka* ieſt małego wzroſtu, ma bliſko 30. lat, gęſte włosy brunatne, podziobaną twarz, czerwone licę, oczy duże niebieſkie, brwi brunatne; przed ucieczką iey miała na sobie grubą z wełny suknią ciemnego koloru, na głowie chuſtkę białą takiż fartuch, pończochy i ſkorzane trzewiki. — Każda zwierzchność i każdy Obywatel rekwiruie się tym obwieszczeniem, aby tych zbiegłych, gdyby się gdzie pokazali, bez odwłoki przytrzymać, i za powroceniem wszelkich kosztow tu odesłać raczyli. W *Oſtrołęce* 20. Sierpnia 1796.

Kommissya Sądowa Krolewſko - Pruſka.

DONIESIENIA.

Z Pałacu Guberniałnego zginął od kilku tygodni hart czarny do J. W. Gubernatora należący. Pies ten na karku i pod brzuchem ma pasek biały, na czole ma białą łatę. ktoby go odkrył i do rzeczonego Pałacu dał o nim wiadomość dostanie nadgrody cztery czerwone złote.

Uczony ieden Niemiecki, życzy ſobie dawać lekcye, tak dzieciom iak i podrosłym oſobom w językach Niemieckim i Francuzkim, ſposobem naturalnym łatwym, iasnym i przyiemnym. Do tego radby przyłączyć dawanie nauk w rożnych umieiętnościach iako to: w Geografii, Hiſtoryi, nauce przyrodzenia, Arytmetyce, i t. d. Kto o nim chce powziąść wiadomość, niech się w Kantorze gazety zapytać raczy.